

Sygn. akt IV CK 169/04

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Maria Grzelka (przewodniczący)

SSN Gerard Bieniek (sprawozdawca)

SSA Elżbieta Strelcow

Protokolant Katarzyna Jóskowiak

w sprawie z powództwa R.C.
przeciwko BU. w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 9 listopada 2004 r.,
kasacji powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 16 grudnia 2003 r., sygn. akt [...],

oddala kasację

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w G. zasądził od pozwanego BU. na rzecz powódki R.C. kwotę 59.043,25 zł z odsetkami. W sprawie tej ustalono, że w dniu 9.07.1994 r. na trasie S.-P. doszło do wypadku drogowego, w którym samochód osobowy powódki, kierowany przez S.K., wskutek zajechania drogi przez samochód kierowany przez M.P., obywatela Chorwacji, wjechał do przydrożnego rowu i uległ zniszczeniu. Wskazany M.P. złożył pisemne oświadczenie o spowodowaniu zagrożenia w ruchu drogowym i za to wykroczenie został ukarany grzywną. Powódka skierowała roszczenie do „W.” SA, ponieważ ubezpieczyciel sprawcy szkody, czyli Towarzystwo C. poinformowało, że „W.” w jego imieniu będzie likwidował szkodę. Powódka po odmowie wypłaty odszkodowania wytoczyła proces przeciwko „W.”, który przegrała wobec braku legitymacji biernej tego ubezpieczyciela.

Pozwane BU. nie kwestionowało okoliczności faktycznych, a wcześniej uznało roszczenie co do zasady, przerywając bieg przedawnienia. Na podstawie opinii biegłego Sąd ustalił, że wartość zniszczonego samochodu wynosi 64.750 zł, a pozostałości – 5.706,25 zł, wobec czego zasądził różnicę. Oddalił powództwo o zasądzenie kwoty 8.000 zł z tytułu kosztów procesu z udziałem „W.”, który powódka przegrała. Brak bowiem ku temu podstaw prawnych.

Rozpoznając apelacje obu stron, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 16.12.2003 r. w uwzględnieniu częściowym apelacji strony pozwanej obniżył zasądzoną na rzecz powódki kwotę 10.000 zł, którą powódka uzyskała z tytułu ubezpieczenia „autocasco” od ubezpieczyciela „H.” S.A. Wskazał, że zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 28.07.1990 r. o działalności ubezpieczeniowej, w przypadku zbiegu świadczeń z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia, odszkodowanie wypłaca się do wysokości szkody w granicach sum ubezpieczenia w ramach każdego ze stosunków ubezpieczenia, z uwzględnieniem odszkodowań już wypłaconych z innego stosunku ubezpieczenia. Oddalił dalej idącą apelację strony pozwanej oraz w całości apelację powódki.

Wyrok ten zaskarżyła kasacją powódka w części oddalającej jej żądanie zasądzenia odsetek od kwoty 49.043,25 zł za okres od 15.08.1994 r. do 22.07.1999 r. Jako podstawy kasacyjne wskazała naruszenie prawa materialnej tj. art. 61, 66, 353 § 1 i 353¹ k.c. oraz art. 90a ust. ust. 6 ustawy z dnia 28.07.1990 r. o działalności ubezpieczeniowej. Wskazując na powyższe wniosła o zmianę wyroku przez uwzględnienie roszczenia o odsetki za wskazany okres względnie jego uchylenie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. W pierwszej kolejności należy odnieść się do zagadnienia dopuszczalności kasacji, skoro przedmiotem zaskarżenia są wyłącznie odsetki od kwoty 49.043,25 zł za okres od 15.08.1994 r. do 22.07.1999 r. W tym względzie należy się odwołać do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28.06.1999 r. III CZP 12/99 (OSNC 2000, nr 1 poz. 1) w której przyjęto, że jeżeli przedmiotem zaskarżenia jest wyłącznie orzeczenie rozstrzygające o skapitalizowanych odsetkach dochodzonych obok roszczenia głównego, kasacja jest dopuszczalna, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia osiąga progi kwotowe określonego w art. 393 pkt 1 k.p.c. (obecnie art. 392¹ § 1 k.p.c.). W świetle tej uchwały sama dopuszczalność kasacji nie może być kwestionowana.

2. Dopuszczalność kasacji nie oznacza jednak, aby w okolicznościach sprawy była ona usprawiedliwiona. Powódka domagając się w kasacji zasądzenia ustalonych odsetek od dnia 15.08.1994 r., [czyli po upływie 30 dni od wezwania do zapłaty] do dnia 22.07.1999 r. [czyli daty początkowej, od której zasądził odsetki sąd] odwołuje się do przepisów ustawy z dnia 28.07.1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996, nr 11, poz. 62 z późn. zm.) oraz postanowień statutu BU. stwierdzając, że zgodnie z § 26 pkt. 3 tego statutu, prawa i obowiązki BZ. przechodzą na BU. z dniem wejścia w życie tego statutu. Z tego postanowienia powódka wyprowadza wniosek, iż poprzez opublikowanie statutu nastąpiło złożenie przez pozwane BU. oferty przejęcia długu, którą to ofertę powódka przyjęła przez fakt wystąpienia na drogę sądową. Jest to zatem swoista konstrukcja przejęcia długu, co uzasadnia zasądzenie odsetek od daty zgłoszenia roszczenia do

ubezpieczyciela, który pozostawał w opóźnieniu. Pozwane BU. przejmując dług, odpowiada za skutki tego opóźnienia. Tego stanowiska nie można podzielić w okolicznościach sprawy, z następujących przyczyn:

Po pierwsze, przedmiotowy wypadek zaistniał w dniu 9.07.1994 r., a szkoda została zgłoszona do „W.”, gdyż tego ubezpieczyciela wskazało Towarzystwo C., w którym ubezpieczony był sprawca wypadku. Tak twierdzi sama powódka w pozwie wniesionym przeciwko „W.” w sprawie Sądu Wojewódzkiego w G. Pozew ten wniesiono do Sądu 6.01.1997 r., a złożony w tej sprawie wniosek przez powódkę o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie BU. został oddalony na rozprawie w dniu 2.04.1998 r., zaś powództwo skierowane do „W.” oddalono wyrokiem z dnia 8.04.1998 r., który się uprawomocnił. Już z tego wynika, że z jednej strony zgłoszenie roszczenia nastąpiło w stosunku do „W.”, a zatem w żadnym razie nie mogło ono wywołać skutku prawnego wobec pozwanego w obecnej sprawie BU., z drugiej zaś strony przecież już w chwili wniesienia pozwu przeciwko „W.” (tj. 6.01.1997 r.), funkcjonowało BU. utworzone jako osoba prawna z dniem 22.10.1995 r. Jest oczywiste, że mamy zatem do czynienia z odrębnymi osobami prawnymi, przy czym zgłoszenie szkody przez powódkę w „W.”, a następnie wytoczenie powództwa przeciwko temu ubezpieczycielowi, nie może wywołać żadnego skutku prawnego wobec BU., gdyż nawet powódka nie twierdzi, aby nastąpiło między tymi osobami prawnymi przejęcie długu. Już z tej przyczyny brak uzasadnienia do uwzględnienia żądania zasądzenia odsetek od BU. wcześniej, niż od dnia 22.07.1999 r. tj., uznania roszczenia przez pozwane Biuro, co spowodowało przerwanie biegu przedawnienia.

Po drugie, jest poza sporem, że BU. utworzone z dniem 22.10.1995 r., nie zostało ustawowo uznane za następcę prawnego BZ.. Jest bezsporne, że przez pewien czas do kwietnia 1996 r. funkcjonował równolegle oba B. Na podstawie art. 90a ust. 6 ustawy o działalności ubezpieczeniowej z dnia 28.07.1990 r. został istotnie wydany statut BU., który miał określić szczegółowe zadania, organizację, zasady działania oraz zasady gospodarki finansowej. Taki statut został opracowany, zatwierdzony i opublikowany obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 30.04.1996 r. W § 26 tego statutu przyjęto, że z dniem jego wejścia w życie tracą moc ustalenia zawarte w protokole z posiedzenia przedstawicieli towarzystwa

ubezpieczeń z dnia 11.12.1990 r. i Regulamin BZ. przyjęty na tym posiedzeniu (§ 26 ust. 2), zaś w ust. 3 § 26 stwierdzono, że prawa i obowiązki BZ. przechodzą na BU. z dniem wejścia w życie statutu. Nie można na tej podstawie twierdzić, że następcą prawnym BZ. wobec osób trzecich stało się BU. Uzasadnia ten wniosek z jednej strony okoliczność, że kwestia następstwa prawnego jest materią ustawową, a nie statutową; z drugiej zaś prawidłowe odczytanie ust. 3 § 26 musi uwzględniać jego kontekst, a w szczególności treść ust. 2 § 26. Przejście praw i obowiązków, w którym stanowi ust. 3 § 26 statutu należy odnieść tylko i wyłącznie do praw i obowiązków BZ. wynikających z powołanych w ust. 2 § 26 protokołu z dnia 11.12.1996 r. i regulaminu. Wyprowadzanie z treści ust. 3 § 26 statutu dalszych wniosków nie jest uprawnione. W szczególności nie można przyjąć, aby ust. 3 § 26 statutu oznaczał „przejęcie długów” BZ. wobec osób trzecich przez stronę pozwaną w niniejszej sprawie.

Po trzecie, przedstawiona w kasacji konstrukcja związana z rzekomym przejęciem długów BZ. przez B. U. na podstawie postanowień statutu i kwalifikowanie opublikowania tego statutu jako oferty skierowanej do osób trzecich, jest dowolna i nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Nie można bowiem zaprzeczyć, że gdyby wolą ustawodawcy było kreowanie strony pozwanej jako następcy prawnego BZ., to niewątpliwie dałby temu wyraz w stosowanym przepisie ustawowym. Takiego przepisu nie wprowadzono do ustawy z dnia 8.06.1995 r. o zmianie ustawy o działalności ubezpieczeniowej (...) Dz.U. Nr 96, poz. 478, mimo, iż ustawodawca miał świadomość istnienia zobowiązań BZ. wobec ubezpieczonych bądź uprawnionych.

Z tych względów kasację należało oddalić, jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² k.p.c.).